

Motion till riksdagen 2006/07:Sf22

av **LiseLotte Olsson m.fl. (v)**
med anledning av prop. 2006/07:117

Vissa sjukförsäkrings- och pensionsfrågor, m.m.

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om utökade möjligheter för arbetsgivare att begära läkarintyg.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att socialförsäkringsnämnderna ska avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2008.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att den frivilliga sjukpenningförsäkringen ska upphöra.
4. Riksdagen avslår förslaget om att lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönkostnader ska upphöra.
5. Riksdagen avslår regeringens förslag om att slopa kravet på inhämtande av försäkringsläkares utlåtanden i vissa fall.
6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag i enlighet med vad i motionen anförs om att individen ska kunna begära att utlåtande från försäkringsläkare inhämtas.

2 Regeringens förslag

I propositionen föreslås att arbetsgivare ska ges möjlighet att från en arbetstagar begära läkarintyg som avser förhållanden redan från och med den första sjukdagen i en sjuklöneperiod. Genom förslaget får samtliga arbetsgivare rätt att i särskilda fall begära läkarintyg som avser förhållanden under perioden före den sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningdagen, vilken annars är den dag från vilken arbetstagaren vanligtvis ska styrka sin nedsatta arbetsförmåga. Enligt förslaget ska arbetsgivare inte vara skyldiga att utbetala sjuklön i fall då arbetstagar utan godtagbart skäl inte inkommit med sådant begärt intyg. De nya bestämmelserna ska tillämpas i de fall inte annat gäller enligt kollektivavtal.

Fel! Okänt namn på

I propositionen föreslås också att Försäkringskassans socialförsäkringsnämnder ska avvecklas. Beslut i ärenden som tidigare har avgjorts i socialförsäkringsnämnd ska i stället fattas av en tjänsteman hos Försäkringskassan. Vidare lämnas i propositionen förslag till ändringar i bestämmelserna om revision av samordningsförbund.

I propositionen lämnas också förslag om att det inte längre ska vara ett krav att inhämta försäkringsläkarens bedömning när det gäller beslut om medicinsk utredning för den som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning.

Vidare föreslås den frivilliga sjukpenningförsäkringen upphöra att gälla liksom reglerna om den så kallade hemmakeförsäkringen samt försäkringen mot vissa semesterlönekostnader.

Det föreslås också ändringar när det gäller omprövning och överklagande av beslut om pensionsgrundande inkomst m.m. och att en ändring av den pensionsgrundande inkomsten kan göras oavsett storleken på den ändrade inkomsten. Avslutningsvis föreslås några ändringar i lagen (1993:737) om bostadsbidrag vid beräkningen av inkomst.

3 Vänsterpartiets ställningstagande

Vänsterpartiet delar inte regeringens syn på vad som bör göras inom socialförsäkringarna på en övergripande nivå. Detta visar sig också när det gäller de mer konkreta förslagen som regeringen lämnar.

3.1 Sjukintyg från första sjukdagen

Trots omfattande kritik har regeringen i den aktuella propositionen lagt fram förslag om att arbetsgivare ska kunna kräva sjukintyg från första sjukdagen. Enligt förslaget ska en anställd kunna bli av med ersättningen om det inte finns intyg redan från första sjukdagen.

Förslaget är enligt Vänsterpartiet huvudlöst av flera skäl och bör ses som ett utslag av att regeringen närmast blivit fartblind i kampen mot det så kallade bidragsfusket. Vänsterpartiet menar att detta är ett förslag i helt fel riktning som mest bidrar till att misstänkliggöra människor. Dessutom riskerar en sådan lagstiftning att pressa sjukvården att ägna tid åt att skriva intyg om förkylningar i stället för att de gemensamma resurserna används till att komma till rätta med långtidssjukskrivningar och för att möta människors verkliga vårdbehov.

Sjukvården ska inte betraktas som vilken serviceorganisation som helst, och resurserna inom vården är begränsade. Det finns redan i dag mycket svåra tillgänglighetsproblem inom den svenska sjukvården. Det förslag som regeringen lämnat riskerar att pressa vården att lägga resurser på att hantera enklare krämpor och skriva sjukintyg för enklare åkommor. Detta kommer att innebära en förskjutning av vad som prioriteras där mindre kraft kommer att läggas på att behandla långvariga och komplicerade sjukdomar. När det gäller

tillgänglighetsproblematiken finns också redan idag en risk för att sjukvården i första hand tillgodoser resursstarka grupperns behov av behandling av enklare krämpor framför att se till större sjukvårdsbehov hos människor som befinner sig i en utsatt situation och har svårt att själva ta initiativ till den vård de behöver. Regeringens förslag riskerar att spä på denna snedvridning ytterligare.

Mot bakgrund av ovanstående bör förslaget om utökade möjligheter för arbetsgivare att begära läkarintyg avslås. Detta bör riksdagen besluta.

3.2 Avskaffande av socialförsäkringsnämnder

Regeringen har vidare föreslagit att socialförsäkringsnämnderna avskaffas. Den 1 januari 2005 reformerades Försäkringskassan, i enlighet med den s.k. ANSA-utredningens förslag (SOU 2003:106), till en statlig myndighet. Syftet med att skapa en sammanhållen myndighet var att öka förutsättningarna för att kunna leva upp till de krav som riksdagen satt upp inom socialförsäkringen. Det handlade framför allt om att öka rättssäkerheten och likformigheten i bedömningarna. När riksdagen beslutade om förstatligandet framhölls vikten av ett fortsatt förtroendemännainflytande i socialförsäkringen. Den nya formen för detta blev försäkringsdelegationer i varje län och socialförsäkringsnämnder som tidigare.

I Jan Rydhs utredning från 2004 om Försäkringskassans genomförandeorganisation (GEORG) uttalades angående synen på förtroendevalda i försäkringsdelegationer och socialförsäkringsnämnder att dessa ska ses dels som viktiga komplement till tjänstemännens kompetens och kunskap, dels som betydelsefulla inslag för att trygga medborgarnas insyn och inflytande i det svenska välfärdssystemet (SOU 2004:127). GEORG pekade på att den myndighet som hanterar en stor del av landets välfärdssystem och så stor del som en tredjedel av statsbudgeten också bör ha medborgarinsyn genom förtroendevalda organ. Detta var också riksdagens mening och en grundförutsättning för själva genomförandet av sammanslagningen till en myndighet.

Att avskaffa socialförsäkringsnämnderna innebär att den folkliga förankringen av socialförsäkringen och det lokala medborgarinflytandet helt går förlorade. Genom socialförsäkringsnämnderna säkras förutom hänsynstagande till viss lokal kännedom också den fackliga förankringen. Vidare skulle en sådan ordning kraftigt begränsa individens överklagandemöjligheter i försäkringen.

Det är för Vänsterpartiet en prioriterad fråga att värna medborgarinflytandet i socialförsäkringarna. Socialförsäkringsnämnderna utgör i detta avseende en central del i socialförsäkringens administrativa uppbyggnad. Mot denna bakgrund bör regeringens förslag om att socialförsäkringsnämnderna avvecklas fr.o.m. den 1 januari 2008 avslås. Detta bör riksdagen besluta.

Fel! Okänt namn på

3.3 Avskaffande av frivillig sjukpenningförsäkring

Som avgörande motivering för regeringens förslag att avskaffa den frivilliga sjukpenningförsäkringen som finns reglerad i 21 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring anges att intresset för försäkringen avtagit under senare år. Vänsterpartiet anser dock att detta inte tillräckligt kan anses motivera att denna försäkring slopas i nuläget. Vidare anser vi det angeläget att ta hänsyn till de synpunkter som SACO Studentråd framfört i sitt remissyttrande om att förslaget leder till ytterligare försämringar av försäkringsskyddet till studerande. Mot denna bakgrund bör förslaget beredas närmare. Därför bör förslaget om att den frivilliga sjukpenningförsäkringen ska upphöra avslås. Detta bör riksdagen besluta.

3.4 Avskaffande av försäkring mot vissa semesterlönekostnader

Regeringen anför, på samma sätt som vad gäller förslaget ovan, att intresset för försäkringen för vissa semesterlönekostnader varit svagt och att detta motiverar att lagen bör avskaffas. Vänsterpartiet anser att det visserligen är önskvärt att få bort onödiga administrativa kostnader inom socialförsäkringen, men anser inte att detta är ett tillräckligt skäl för att avskaffa en försäkring som kan vara av stor vikt, om än för en liten grupp. Mot denna bakgrund bör förslaget om att lagen (1993:16) om försäkringen mot vissa semesterlönekostnader ska upphöra avslås.

3.5 Slopade krav på inhämtande av försäkringsläkares utlåtanden i vissa fall

Vänsterpartiet anser att det finns ett mycket stort behov av att verka för att det är den undersökande läkares bedömning som ska få vara gällande i sjukskrivningsärenden. Idag har ofta alltför stor makt hamnat på försäkringsläkarnas utlåtande. Detta ställer krav på en rad förändringar. Först och främst måste det ske en noggrann tillsyn av försäkringsläkarnas verksamhet, vilket är något som inte sker idag. Vidare är det viktigt att de sjukskrivande läkarnas intyg håller tillräckligt hög kvalitet och att handläggarna på Försäkringskassan förhåller sig självständiga till försäkringsläkarnas utlåtanden i de beslut som fattas.

Enligt vår mening bör dock försäkringsläkares utlåtande inhämtas i de fall då individen önskar att så sker. Mot denna bakgrund bör förslaget om att slopa kravet på inhämtande av försäkringsläkares utlåtanden enligt regeringens utformning avslås. Detta bör riksdagen besluta.

I stället bör regeringen återkomma med förslag i enlighet med det ovan anförda om att individen ska kunna begära att utlåtande från försäkringsläkare inhämtas. Detta bör riksdagen begära.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 13 juni 2007

LiseLotte Olsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Kalle Larsson (v)

Josefin Brink (v)